

מבחן מרכז החיים לצורך קבלת קצבת ביטוח לאומי - אינו תלוי רק במשך השהות בארץ

אוגוסט 2019
חוזר מקצועי מספר 83/19

ברצוננו לעדכנכם בפסק דינו של בית הדין האזורי לעבודה¹ הקובע, כי במקרה בו נכסיו של אדם בארץ אך מסיבות בריאותיות נאלץ לגור בחו"ל - הוא ייחשב לתושב הארץ לצורך קבלת קצבאות מהביטוח הלאומי.

אלכסנדר פיליש הינו אזרח ישראל אשר בת זוגו אינה אזרחית ישראל. בתחילה התגוררו זמן ממושך בארץ, אולם עקב גילה המתבגר וכן עקב מצב בריאותו, נאלץ מר פיליש לשהות ארוכות בחו"ל. לטענתו, מרכז חייו בארץ ושהייתו בחו"ל הינה ארעית ומוגדרת. בבעלותו נכסים בארץ, כולל נחלה במושב, אשר הוא ומשפחתו מתפרנסים ממטעים שבה. כמו כן, הוא מנהל את עסקיו בארץ, חשבונות הבנק שלו בארץ וברשותו רכב המשמש אותו בעת שהותו בארץ. לטענת הביטוח הלאומי, מרכז חייו אינו בארץ, ולכן אינו זכאי לקבל קצבאות מביטוח הלאומי ושירותי קופת חולים.

עיקרי פסק הדין:

בהתאם לפסיקה קודמת, תנאי בסיסי לצורך קבלת קצבת ביטוח לאומי הינו תושבות. המבחן לקביעתה הינו מבחן מרכז החיים. למבחן היבט אובייקטיבי - היכן מצויות מירב הזיקות של האדם והיבט סובייקטיבי - כוונת האדם והיכן הוא רואה את מרכז חייו. היבטים אלה יש לבחון לאור כלל הנסיבות העובדתיות, ובכלל זה: זמן השהייה בארץ בתקופה הרלבנטית, קיומם של נכסים בארץ, מקום המגורים, המקום בו מתגוררת משפחתו של האדם ובו לומדים ילדיו, אופי המגורים, קשרים קהילתיים וחברתיים, מקום העיסוק וההשתכרות, מקום האינטרסים הכלכליים, מקום פעילות או חברות בארגונים או מוסדות וכן, מצגים נוספים שיש בהם כדי ללמד על הכוונה ומטרת השהייה מחוץ לישראל. הבחינה צריכה להיעשות כאשר נותנים את הדעת לסגנון החיים המשתנה ולאופי המשתנה של "תושבות" בהתאם לגיל המבוטח.

במקרה הנדון, מרבית זיקותיו, גם בתקופה הרלבנטית לבחינת תושבותו, מצויות בארץ. שהותו בחו"ל נכפתה מכורח הנסיבות ואין בה כדי לנתק את הזיקה בינו ובין המדינה משך עשרות שנים. משפחתו, נכסיו, פרנסתו והאינטרסים הכלכליים שלו נותרו בארץ. במקביל, אין לו נכסים, חשבונות בנק או אינטרסים כלכליים אחרים וכך גם קשרים חברתיים או קהילתיים בחו"ל. בנוסף, כאשר נרקם הקשר הזוגי תכננו השניים לשהות מחצית מהשנה בחו"ל ומחציתה האחרת בארץ, אך בשל גילם ומצבם הבריאותי לא התממש הרצון. בזאת גילה מר פיליש את כוונתו הסובייקטיבית, לפיה היה רוצה להמשיך לחיות את חייו בארץ יחד עם בת זוגו אלא שהנסיבות אינן מאפשרות זאת עוד.

בדבר שאלות נוספות ניתן לפנות ל-:

uzi@britcpa.co.il

עוזי שטנגר, בטלפון: 03-6382861

avi_s@britcpa.co.il

אבי סויסה, בטלפון: 03-6382818

¹ ב"ל 18-01-20149-01 אלכסנדר פיליש נ. המוסד לביטוח לאומי